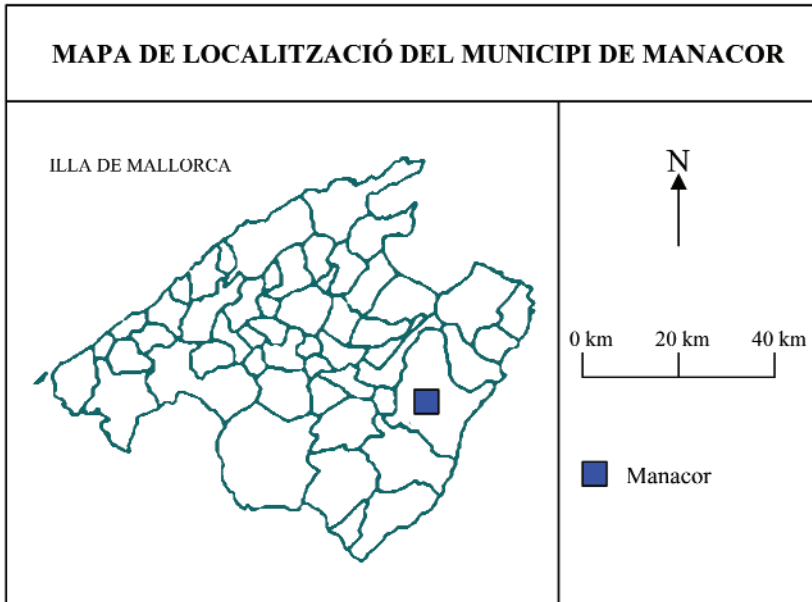

En aquest document s'analitzen els aspectes estructurals i els vectors ambientals que afecten el municipi, constatant en cada un dels apartats la situació actual, la diagnosi municipal i una diagnosi estratègica.

Manacor és un municipi de Mallorca situat a la part est de l'illa. Presenta una superfície de 260 km² i una població en el 2002 de 35.021 habitants. Llavors la densitat de població arriba als 121 habitants per km², xifra inferior a la de les Illes Balears que és de 177 habitants per km². Cal dir que el 20,9% de la població del municipi té menys de 20 anys, el 61,8% té entre 20 – 65 anys i el 17,3% té més de 65 anys (IBAE, 2002).

Mapa 1. Localització del municipi de Manacor (Font: Ajuntament de Manacor).

A continuació s'exposa una breu síntesi sobre els resultats obtinguts més destacats, estructurats en cinc grans blocs:

- Aspectes Territorials
- Qualitat Ambiental
- Qualitat de Vida
- Mobilitat i Educació Ambiental
- Activitat Econòmica

2.1. Aspectes Territorials

a) Situació actual

Segons la classificació del sòl, el municipi té un 96% de sòl rústic, un 3% de sòl urbanitzable i un 1% de sòl urbà. El patrimoni històric presenta 540 elements catalogats dels quals 96 són béns immobles urbans, 221 són béns rurals, 214 són jaciments arqueològics i 9 són barraques de roter. A l'inventari de camins i camades d'ús públic de l'any 2002, es localitzen 92 camins i 110 grups de camades. Hi ha un total de quinze espècies endèmiques de flora observades en el terme de Manacor (ex: *Arum italicum*, anomenada vulgarment rapa), mentre que les espècies protegides de flora observades a Manacor arriben a set (ex: *Rhamnus alaternus*, anomenat vulgarment "llampúdol"). Les Àrees Naturals d'Especial Interès del terme s'ubiquen a Cales de Mallorca, sa Punta i s'Algar, es Fangar, na Borges i Calicant, ocupant un total de 3.146,03 hectàrees.

b) Diagnosi municipal

- Les infraestructures de Manacor han condicionat el creixement urbanístic.
- Desenvolupament urbanístic accelerat en els anys 90.
- Patrimoni històric ric i catalogat, però la gestió del verd urbà es fa mitjançant un inventari obsolet.
- Gran quantitat de garrigues d'ullastrar. Poca zona d'alzinar.
- Gran quantitat de plantes endèmiques a Manacor.
- Les Àrees Naturals d'Especial Interès de Manacor estan repartides per tot el terme municipal.

c) Diagnosi estratègica

- **Punts forts i oportunitats:** el sistema d'infraestructures i equipaments de Manacor es troba en un estat de desenvolupament molt avançat. També es duen a terme moltes iniciatives de foment del patrimoni (ex: voluntaris per restaurar béns arquitectònics catalogats). Cal formalitzar i dur a terme el que dicta la llei sobre la protecció d'espais naturals: no edificar dins els ANEI. S'ha de conservar la gran varietat i quantitat d'endemismes existents a Manacor.
- **Àrees de millora:** Manacor requereix l'elaboració del PGOU que defineixi el projecte general del municipi i que s'adapti a tota la legislació autonòmica i estatal vigent a l'actualitat. L'ús industrial està pràcticament permès en tot el sòl urbà i urbanitzable del municipi, a excepció del nucli històric i del sòl reservat per a usos turístics. Es podrien catalogar moltes més zones d'especial protecció, sobretot a la zona litoral del terme. Les construccions pròximes a les zones protegides no segueixen les característiques tradicionals.

2.2. Qualitat de Vida

En el cas de la Sanitat, Manacor disposa d'un hospital, de dos centres de salut (o PAC) on s'atenen les urgències o especialitats i que es troben un en el mateix nucli de Manacor i l'altre a Porto Cristo. També disposa de dos centres mèdics a Manacor on es fan reconeixements i certificats mèdics, entre altres coses. Cal destacar que dins el municipi hi ha catorze farmàcies.

Quant a educació, hi hagué 5.611 alumnes matriculats l'any 2003 en els quinze centres d'ensenyament no universitari (primària, secundària i batxillerat) del municipi amb un total de 506 professors.

Hi ha quatre tipus de centres educatius a Manacor: tres centres concertats, dos instituts d'ensenyança secundària, un centre públic de persones adultes i nou centres públics d'educació infantil o primària. Hi ha una Escola Oficial d'Idiomes i el nombre de biblioteques a Manacor ascendeix a 3. Segons l'inventari educatiu de l'Ajuntament de Manacor del curs escolar 2000 – 2001, dels 5.611 alumnes matriculats a centres d'ensenyament no universitari del terme municipal, 1.105 pertanyen a educació infantil, 2.393 a educació primària, 1.701 a ESO i 412 al batxillerat. A més, 345 alumnes es matricularen a la UIB i 28 a la UNED.

Pel que fa a la seguretat ciutadana, l'Ajuntament de Manacor té 94 treballadors a la Policia Local vetllant pel municipi. Quant a Serveis Socials, s'ha posat en marxa el projecte sobre informació, orientació i assessorament per a famílies amb infants i per a la gent gran. Per altra banda, amb l'objectiu de millorar la inserció sociolaboral s'ha engegat el projecte de creació de fórmules de treball protegit.

2.3. Activitat Econòmica

a) Situació actual

Dins el sector primari hi ha 795 explotacions amb terres, amb una superfície agrícola utilitzada de 14.721 hectàrees. Els residus presenten una certa incidència ambiental gràcies a les dejeccions de les distintes cabanes ramaderes existents a Manacor, on destaquen l'oví i el porcí amb 30.635 i 27.349 caps de bestiar respectivament. Quant a l'energia, hi ha una certa incidència lleu, els combustibles líquids consumits són els emprats per maquinària agrícola i ramadera.

El sector secundari ocupa 253.708 m² de sòl, dels quals un 66,4% pertanyen a la zona industrial A, un 14% a la xarxa viària i aparcaments, i un 10% a parcs i jardins públics. Manacor conté 1.212 activitats industrials (IAE, 2000), de les quals un 60% són del sector de la construcció. Al Polígon Industrial, 60 de 84 parcel·les existents, estan ocupades. Aquest polígon té una superfície de 153.708 m². Aquest sector consumeix anualment entorn a 8.768 Teps, equivalent al 17,8% del consum d'energia del municipi. És a dir, cinc vegades més que el sector domèstic o d'habitatges. La contaminació de l'aire és analitzada mitjançant la catalogació d'empreses com APCA (Activitats Potencialment Contaminants a l'Atmosfera): A Manacor n'hi ha vuit de catalogades, de les quals cap corresponen al grup A, quatre al B i quatre al C. La contaminació acústica està molt localitzada en el Polígon Industrial i en menor mesura en els tallers que es troben pels diferents nuclis. La construcció presenta una incidència ambiental notable, amb 730 empreses donades d'alta és un dels motors de l'economia de Manacor. Això no obstant, presenta un important consum de sòl, un increment de renous i una ocupació de l'espai urbà amb una producció de 29.228 tones de residus.

El sector terciari de Manacor presenta 952 comerços, 72 restaurants, 76 cafeteries i 143 bars. Quant al tipus d'establiments: hi ha 18 hotels, 4 hotel – apartaments, 19 apartaments, 2 hostals, 2 hostal – residències, 3 ciutats de vacances, 3 cases d'hostatges i 13 agroturismes. Aquest sector presenta una relativa incidència sobre el medi ambient a causa de la presència de diversos equipaments: un Hospital Comarcal de grans magnituds, concentració de moltes escoles i instituts, gran nombre de bancs, activitats comercials i mercantils (25 bancs i 13 caixes), presència a Manacor de tres grans centres comercials i sobretot l'activitat turística existent a les zones costaneres (306 establiments de restauració, 64 establiments d'allotjament turístic, etc.). Els principals residus generats per aquestes activitats són: oli vegetal, vidre, paper, envasos de plàstic i llaunes (restauració i allotjaments), residus sanitaris (hospital), residus orgànics, paper, cartró, vidre, plàstics i llaunes (escoles i instituts), i papers (administració pública, bancs, caixes i oficines). Tant el consum d'aigua com el d'electricitat és molt elevat a causa de l'existència d'un turisme consolidat a les costes del terme municipal. La contaminació acústica es detecta en zones puntuals de la franja costanera, a les zones d'esbarjo.

b) Diagnosi municipal

- Baixa incidència ambiental del sector primari
- Elevat nombre de petits productors de residus perillosos dins el sector secundari però pocs d'aquests correctament registrats.
- Manacor compta amb vuit activitats potencialment contaminants de l'atmosfera.
- Els impactes ambientals que genera l'existència del Polígon Industrial.
- El sector terciari té una important incidència ambiental.
- Tretze antenes de telefonia sense llicència d'instal·lació.

c) Diagnosi estratègica

- **Punts forts i oportunitats:** baixa incidència ambiental del sector agrícola i ramader amb un consum moderat d'aigua, d'energia i baixa producció de residus. Cal seguir amb la tendència de descens del consum elèctric dins el sector secundari i mantenir el mínim ascens d'aquest consum energètic en el sector del turisme. El comerç en els nuclis tradicionals presenta una baixa incidència ambiental.
- **Àrees de millora:** no existeix cap control en la quantificació de residus generats pel sector primari ni cap tipus de recollida selectiva. S'ha de reduir o aconseguir una millora de la gestió de les 29228 tones estimades generades a Manacor de residus de la construcció. També cal millorar la gestió de residus generats dins el sector terciari.

2.4. Qualitat ambiental

a) Situació actual

La distribució de l'aigua en el terme municipal de Manacor es realitza mitjançant cinc companyies: Aigües de Manacor (sis pous), Aigües Son Tovell (dotze pous), Aigües Son Macià, ANCUSA i aigües Cala Murada. A més, hi ha 1.226 pous particulars comptabilitzats d'ús domèstic. Les aigües residuals es tracten en quatre estacions depuradores: EDAR Manacor, EDAR Porto Cristo, EDAR Cales de Mallorca i EDAR Cales de Manacor. Son Macià funciona a base de fosses sèptiques.

Cada habitant del municipi produeix una mitjana entorn a 1,55 kg de residus al dia. Per tant s'acumulen aproximadament unes 20.000 tones de residus a l'any. La recollida selectiva representa el 5% dels residus generats arribant a les 1.000 tones anuals de residus. Destaca la recollida de paper (493 tones), vidre (438 tones), envasos (76 tones) i oli vegetal (24 tones).

L'energia més utilitzada és la GLP (transport) amb un consum de 23.832 Teps, seguida de l'electricitat amb 12.585 Teps. En el terme municipal hi ha tres línies d'alta tensió i set gasolineres. A les dependències de l'Ajuntament de Manacor no hi ha cap Auditoria Energètica. Quant a les energies renovables, hi ha instal·lades 10 plaques fotovoltaïques, 2 tèrmiques, 1 eòlica i 1 de mixta, totes elles a nivell privat. No hi ha cap edifici municipal que tenguí instal·lat algun sistema d'energia renovable.

Les emissions de gasos contaminants provenen del transport (PST, COV, CO i NOX), de l'ús domèstic, serveis, primari, indústria i transport (CO), de l'ús domèstic, serveis i transport públic (SOX) i de l'ús domèstic, serveis, primari i indústria (CH4). No hi ha estacions de control de la contaminació a Manacor.

b) Diagnosi Municipal

- A la zona nord de Manacor hi ha intrusió marina.
- El nucli de Son Macià es troba encara sense sanejament d'aigües residuals.
- Estabilització de la producció d' RSU (Residus Sòlids Urbans).
- Disminució de la recollida de paper i vidre a l'any 2002 respecte a l'any 2001.
- Poques empreses enregistrades com a petits productors de residus perillosos i gran quantitat de gestors de residus perillosos.
- Bona cobertura de les línies subministradores d'energia.
- Existència de gran nombre d'estacions de serveis al terme de Manacor.
- Nul·la presència de millores d'estalvi energètic o introducció de l'energia renovable en les dependències municipals.
- Elevat percentatge d'emissions de SO₂ i altres.
- Ordenances municipals: protecció contra renous i vibracions; protecció del cel nocturn; reguladora de la neteja, deixalles i recollida de residus urbans; Reguladora de la tinença d'animals de companyia.
- Poques denúncies i queixes per molèsties acústiques i per focus atmosfèrics contaminants.

c) Diagnosi Estratègica

- **Punts forts i oportunitats:** tots els fangs produïts a les EDAR de Manacor són transportats a la planta de compostatge de Felanitx. Gran quantitat de contenidors per habitant. Augment de la ràtio de quilògram/habitant/any que es té de paper – cartró. El sistema de concertar una cita per a la conseqüent recollida de residus voluminosos, és efectiu i positiu, a més, és un servei gratuït per part de la persona interessada en desprendre's del residu. Mantenir l'actual increment lent del consum elèctric en tot el terme. Seguir una política d'implantar les faroles de baixa contaminació lumínica així com també la instal·lació de bombetes de baix consum. Aprofitament de les subvencions (mitjançant sol·licituds) per a la instal·lació dels diferents tipus d'energia renovable que s'ofereix (fotovoltaica, tèrmica i eòlica). Aprofitament de l'existència d'una Ordenança Municipal sobre la protecció de renous i vibracions. Utilització del tren de Manacor com a gran alternativa de l'ús excessiu del cotxe privat o del turisme. Execució dels projectes adjudicats (millores de camins, creació de rotondes, etc.), els projectes redactats i els projectes en fase de redacció.
- **Àrees de millora:** la unitat hidrogeològica de la Marina de Llevant presenta problemes d'intrusió marina i sobreexplotació. No hi ha suficient control dels consums per part d'alguna companyia privada, ni tampoc transparència en el subministrament de les dades. Hi ha un increment excessiu de residus en temporada alta. Millorar la gestió dels parcs verds del municipi i estudiar la possibilitat de crear-ne de nous a altres indrets del terme. Distribució de més contenidors de recollida selectiva per tot el municipi, acompanyat d'una informació de conscienciació social. Disminuir el gran percentatge del consum d'energia referent als combustibles fòssils líquids, ja que aquests generen molta contaminació atmosfèrica. No hi ha cap Pla de renovació concretat. Cal substituir les faroles de gran contaminació lumínica per les de baixa contaminació.

2.5. Mobilitat i Educació Ambiental

a) Situació actual

La carretera C-715 va presentar a l'any 2001 una Intensitat Mitjana Diària (IMD) de 22.025 vehicles en el tram Palma – Manacor i de 15.890 en el tram Manacor – Artà, essent la principal via de comunicació del municipi (Departament d'Obres Públiques i Urbanisme. Consell de Mallorca). L'índex de motorització presenta una elevada xifra de fins a 937 vehicles per habitant en el terme municipal de Manacor (IBAE, 2001). Llavors, el parc mòbil de vehicles presenta un 66% de turismes i un 16% de ciclomotors, per davall d'aquests percentatges es situarien les motos i els camions (Ajuntament de Manacor, 2003).

Les tasques realitzades sobre educació ambiental són la campanya sobre la neteja litoral de *Carpobrotus* (realitzada pel Ministeri de Medi Ambient), el material divulgatiu sobre l'estalvi d'aigua (editat per la Conselleria de Medi Ambient), la diada del caçador (organitzat pel Consell Insular), la campanya informativa de prevenció d'incendis, els cursos de compostatge, la confecció d'un mapa ambiental del municipi i el fulletó informatiu de l'ordenança de residus (realitzat per l'Ajuntament de Manacor).

b) Diagnosi municipal

- Bona cobertura de xarxa viària al llarg i ample del terme municipal.
- Existència d'un parc mòbil molt elevat.
- Manca de carrils bicicleta dins el territori.
- Existència de varis punts negres.
- Arribada del tren a Manacor.
- L'educació ambiental a l'escola és present a Manacor.
- Àmplia oferta educativa per part de l'Ajuntament.
- Elaboració d'una iniciativa positiva "Manacor, ciutat educadora" des del Departament de Cultura de l'Ajuntament.
- Hi ha diverses conselleries involucrades amb l'educació ambiental a Manacor.

c) Diagnosi estratègica

- **Punts forts i oportunitats:** seguir amb la línia de millorar Manacor, mitjançant les obres que es realitzen a través del Pla Mirall. Promoció de rutes cicloturístiques i foment de l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport. Seguir amb la tendència dels descens d'accidents que es produeixen a Manacor. Aprofitar-se de la incursió del tren a terres de Manacor, com a gran alternativa de l'ús excessiu del cotxe privat o del turisme. Aprofitar la gran quantitat de centres educatius existents a Manacor per tal que siguin una via prioritària d'educació ambiental. Seguir i augmentar la col·laboració amb les diferents conselleries i entitats no públiques que també fan educació ambiental. Aprofitar el gran nombre de mitjans de comunicació existents a Manacor per tal de difondre informació de caire ambiental.
- **Àrees de millora:** excés del nombre de vehicles amb 937 cotxes per cada 1.000 habitants. S'ha de millorar la qualitat del servei del bus, amb més destins i connexions que a hores d'ara (modernització). Cal donar solució als punts negres i zones conflictives de mobilitat. S'ha d'adequar l'espai urbà i edificis municipals i públics a les persones amb mobilitat reduïda. No només a persones amb cadires de rodes, sinó també a persones amb cotxets, carrets de compra, etc. S'han de destinar més mitjans i pressupost a campanyes d'educació ambiental per part de l'Ajuntament. Manca d'implicació per part dels mitjans de comunicació a l'hora d'abastar i parlar de temes ambientals.

